

Βιώσιμη διαχείριση αστικών αποβλήτων: λάθη, εμπόδια, ευκαιρίες, λύσεις

Ιούλιος 2026

*Δίκτυο
Φορέων Διαχείρισης
Ετερείων Αποβλήτων*

Πώς χαρακτηρίζεται η διαχείριση

- Αν η διαχείριση ήταν εικόνα...
- «Πανωθηκώματα» και μια εκπληκτική επιμονή να μην εφαρμόζονται τα μέτρα που σε όλη την ΕΕ χαρακτηρίζονται ως απαραίτητα.

Βρυξέλλες, 24.9.2018
SWD(2018) 418 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης για την Ελλάδα

που συνοδεύει το έγγραφο

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα απόβλητα,
συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης έγκαιρης προειδοποίησης για τα κράτη μέλη που
κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τον στόχο για την προετοιμασία των αστικών αποβλήτων
για επαναχρησιμοποίηση/ανακύκλωση**

{COM(2018) 656 final} - {SWD(2018) 413 final} - {SWD(2018) 414 final} -
{SWD(2018) 415 final} - {SWD(2018) 416 final} - {SWD(2018) 417 final} -
{SWD(2018) 419 final} - {SWD(2018) 420 final} - {SWD(2018) 421 final} -
{SWD(2018) 422 final} - {SWD(2018) 423 final} - {SWD(2018) 424 final} -
{SWD(2018) 425 final} - {SWD(2018) 426 final}

2018 – έγκαιρη ειδοποίηση

Η ανεπαρκής επίδοση της Ελλάδας οφείλεται:

- Στην απουσία της απαραίτητης υποδομής για τον διαχωρισμό στην πηγή των ανακυκλώσιμων υλικών,
- Στο χαμηλό επίπεδο ευαισθητοποίησης του ευρέος κοινού,
- Στην έλλειψη οικονομικών κινήτρων,
- Στην απουσία σχετικών οικονομικών μέσων.

2021 – προειδοποιητική επιστολή

- Ίδια συμπεράσματα.

Βρυξέλλες, 24.9.2018
SWD(2018) 418 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης για την Ελλάδα

που συνοδεύει το έγγραφο

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας της ΕΕ για τα απόβλητα,
συμπεριλαμβανομένης της έκθεσης έγκαιρης προειδοποίησης για τα κράτη μέλη που
κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τον στόχο για την προετοιμασία των αστικών αποβλήτων
για επαναχρησιμοποίηση/ανακύκλωση

{COM(2018) 656 final} - {SWD(2018) 413 final} - {SWD(2018) 414 final} -
{SWD(2018) 415 final} - {SWD(2018) 416 final} - {SWD(2018) 417 final} -
{SWD(2018) 419 final} - {SWD(2018) 420 final} - {SWD(2018) 421 final} -
{SWD(2018) 422 final} - {SWD(2018) 423 final} - {SWD(2018) 424 final} -
{SWD(2018) 425 final} - {SWD(2018) 426 final}

2018 – έγκαιρη ειδοποίηση – κύριες προτάσεις

1. Εφαρμογή του φόρου υγειονομικής ταφής, χωρίς ανταποδοτικότητα,
2. Θέσπιση pay-as-you-throw,
3. «Επανακαθορισμός» των υποβαλλόμενων στοιχείων για τις συσκευασίες, ώστε να είναι συνεπή και ορθά,
4. Θέσπιση συστηματικών ελέγχων στις εταιρείες που παρέχουν στοιχεία,
5. Διενέργεια στατιστικά αντιπροσωπευτικής ανάλυσης της σύνθεσης,
6. Αναδιάρθρωση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των οργανισμών ευθύνης παραγωγών για τις συσκευασίες και των δήμων,
7. Καλύτερη χρήση των κονδυλίων της ΕΕ ιδίως σε πρόληψη και ανακύκλωση,
8. Μικρότερη έμφαση στις επενδύσεις στις επεξεργασίας υπολειμματικών αποβλήτων,
9. Ανάπτυξη, σε εθνικό επίπεδο, συστήματος παροχής τεχνικής υποστήριξης στους δήμους,
10. Ανάπτυξη ενός συνόλου εθνικών υλικών επικοινωνίας.

Βρυξέλλες, 8.6.2023
SWD(2023) 182 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης για την Ελλάδα

που συνοδεύει το έγγραφο

Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών

σχετικά με τον εντοπισμό των κρατών μελών που κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τον στόχο προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωσης των αστικών αποβλήτων για το 2025, τον στόχο ανακύκλωσης των απορριμμάτων συσκευασίας για το 2025 και τον στόχο μείωσης της υγειονομικής ταφής των αποβλήτων για το 2035

2023 – νέα έγκαιρη ειδοποίηση – κύριες προτάσεις

- Αντιμέτωπιση ζητημάτων ποιότητας των δεδομένων,
- Ενοποίηση του Εθνικού Μητρώου Παραγωγών και του Γενικού Εμπορικού Μητρώου,
- Παύση και αποκατάσταση των εναπομενόντων χώρων υγειονομικής ταφής,
- Καθορισμός υποχρεωτικών δεικτών και στόχων για τη χωριστή συλλογή αποβλήτων,
- Σύστημα οικονομικών επιβραβεύσεων και κυρώσεων ανάλογα με τις επιδόσεις των φορέων,
- Λήψη μέτρων και παρακολούθηση για την αύξηση της επαναχρησιμοποίησης και την πρόληψη της παραγωγής μη ανακυκλώσιμων,
- Ανάπτυξη, επιβολή και παρακολούθηση των ελάχιστων εθνικών προτύπων υπηρεσιών για τη χωριστή συλλογή αποβλήτων (συμπεριλαμβανομένων των βιοαποβλήτων).

Βρυξέλλες, 8.6.2023
SWD(2023) 182 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Η έκθεση έγκαιρης προειδοποίησης για την Ελλάδα

που συνοδεύει το έγγραφο

Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών

σχετικά με τον εντοπισμό των κρατών μελών που κινδυνεύουν να μην επιτύχουν τον στόχο προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωσης των αστικών αποβλήτων για το 2025, τον στόχο ανακύκλωσης των απορριμμάτων συσκευασίας για το 2025 και τον στόχο μείωσης της υγειονομικής ταφής των αποβλήτων για το 2035

2023 – νέα έγκαιρη ειδοποίηση – κύριες προτάσεις

- Στήριξη της προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση των αστικών αποβλήτων και ανάπτυξη υποδομών στα υψηλότερα στάδια της ιεραρχίας,
- Σταθερά σχέδια και συγκεκριμένες δράσεις, όπως η στήριξη της οικιακής λιπασματοποίησης και η ενίσχυση της ικανότητας επεξεργασίας των βιολογικών αποβλήτων,
- Αύξηση της ικανότητας διαλογής και ανακύκλωσης των χωριστά συλλεγόμενων απορριμμάτων συσκευασίας,
- Διατήρηση και ενίσχυση δραστηριοτήτων ευαισθητοποίησης ειδικά προσαρμοσμένων σε διαφορετικές ομάδες-στόχους,
- Εφαρμογή οικονομικών μέσων ως κινήτρων για τη διαχείριση αποβλήτων που συνδέεται με τα υψηλότερα στάδια της ιεράρχησης,
- Εφαρμογή συστήματος πληρωμής κατά την απόρριψη τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους πολίτες,
- Εντατικοποίηση των προσπαθειών για τη θέσπιση συστημάτων επαναχρησιμοποίησης των συσκευασιών και για τα νοικοκυριά.

GARBAGE IN, GARBAGE OUT

- «Όλα είναι ζήτημα υποδομών»,
- «Θα φτιάξουμε 40 μονάδες και θα λυθεί το πρόβλημα»,
- «Θα φτιάξουμε 6 μονάδες καύσης και θα μηδενίσουμε την ταφή»,
- «Θα δώσουμε κάδους στους δήμους, θα αγοράσουμε απορριμματοφόρα και τελειώσαμε».

Garbage in, garbage out

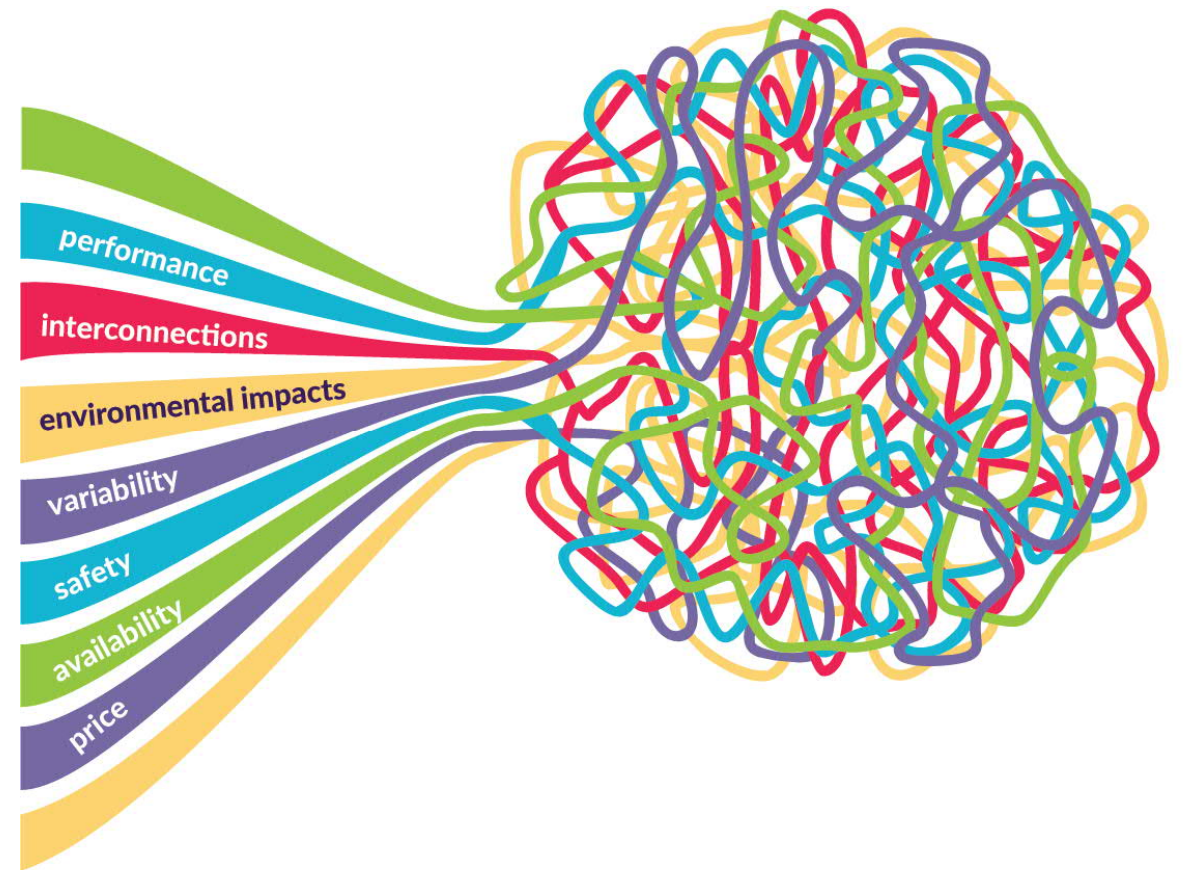

- ΚΔΑΥ, ΜΕΑ – με ανάμεικτα σκουπίδια ακόμα και οι πλέον σύγχρονες μονάδες δεν μπορούν να κάνουν «θαύματα»,
- Η ποιότητα και ποσότητα της ανακύκλωσης κρίνεται στο σπίτι και στον κάδο, όχι στις μονάδες,
- Όσο καθυστερεί η πρόληψη και η διαλογή στην πηγή, χτίζουμε σε σαθρά θεμέλια.
- Οι σύγχρονες μονάδες επεξεργασίας χρειάζονται. Αλλά γιατί όλα αυτά τα χρόνια μείναμε στάσιμοι σε χωριστή συλλογή, ελέγχους παρανομιών, συστήματα συλλογής δεδομένων; Γιατί δεν κάναμε όσα ορθά προτείνει η ΕΕ;

Η διαχείριση είναι ένα πολυπαραγοντικό σύστημα - 1

- Η διαχείριση είναι σύστημα. Που ξεκινάει από την πρόληψη και καταλήγει στην τελική διάθεση.
- Όλα πρέπει να μετριοούνται. Δεν αποδίδουμε αλλιώς, δεν μαθαίνουμε αλλιώς, δεν υπάρχει διαφάνεια αλλιώς. Η πρώτη δουλειά που πρέπει να κάνει οποιοσδήποτε ασχολείται σοβαρά με τα απορρίμματα είναι αυτός. Στην Ελλάδα όχι ακόμα, ίσως γιατί τα δεδομένα θα εκθέσουν πολλούς.

Η διαχείριση είναι ένα πολυπαραγοντικό σύστημα - 2

- Από τον σχεδιασμό της χωριστής συλλογής και της συμμετοχής των πολιτών, την εφαρμογή τιμολογίων και του πληρώνω όσο πετάω, τη δοκιμή του πόρτα-πόρτα, τη βελτιστοποίηση δρομολογίων, την καταγραφή και παρακολούθηση, τη διεπαφή με υπόχρεους παραγωγούς και επιχειρήσεις, την εφαρμογή ελέγχων και το ποινολόγιο, όλα είναι ένα σύστημα.
- Η συμμετοχή των πολιτών είναι επιστήμη. Ακόμα και μικρές αλλαγές συμπεριφοράς από πίσω κρύβουν σχεδιασμό και μελέτη.

- Κύρια έμφαση στη χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων, μαζί με ΠοΠ και συλλογή «πόρτα-πόρτα», όπου είναι εφικτό.
- Πλήρης αναδιάρθρωση ΔΕΠ: Διαφάνεια και δημόσια δεδομένα, καταπολέμηση εισφοροαποφυγής, διαβάθμιση εισφορών ανάλογα με ανακυκλωσιμότητα, αυτόματη αύξηση ή μείωση εισφορών ανάλογα με την απόκλιση από στόχους.
- Κέντρο παροχής βοήθειας για δήμους και επιχειρήσεις: Συλλογή δεδομένων, διάθεση εργαλείων, τεχνικοί οδηγοί, προτυποποίηση διαδικασιών, βοήθεια στον σωστό σχεδιασμό και στην ορθή παρακολούθηση, εξασφάλιση και διανομή χρηματοδότησης, ενθάρρυνση συνεργασιών.
- Θέσπιση μηχανισμού καταγραφής, παρακολούθησης, ελέγχου. Νέες τεχνολογίες και AI, διασύνδεση στις πλατφόρμες της Πολιτείας, ποινές και κίνητρα ανάλογα με τις επιδόσεις.
- Εφαρμογή ευρωπαϊκών νόμων (PPWR, circular economy act).

- Δεν είναι κυκλική αξιοποίηση / παγίδευση lock-in / παραδείγματα από Δανία, Αυστρία, Η.Β.
- ΕΕ: όσες χώρες δεν κατέχουν το θέμα ας μην επιμένουν στην καύση / μη-πρόκληση σημαντικής βλάβης.
- Ακριβή υπόθεση / πολυέξοδη κατασκευή και λειτουργία / συμπερίληψη στο σύστημα εμπορίας ρύπων.
- Χρηματοδότηση / ιδιωτικά κεφάλαια, σταθερή εγγυημένη ποσότητα + gate fee + ETS = κόστος πάνω από 200 €/tn / προνομιακή πώληση MWh 155€/MWh για απόσβεση σε 9-13 έτη με πρόσθετη ζημία πολιτών.
- Ασύμβατη με κλιματικούς στόχους / ένταση > από ορυκτό αέριο + ανακύκλωση όφελος 0,75 τόνοι CO₂/tn σε σχέση με καύση / 2050: 1% ηλεκτρισμού για 10% εκπομπές.
- Έκλυση τοξικών ρύπων / περιπτώσεις από ΕΕ / έλλειψη εμπιστοσύνης.

10 δραχμές, 2 στόχοι — 2 επιλογές

Στόχος Α: εκτροπή από ταφή · Στόχος Β: ανακύκλωση & πρόληψη

Επιλογή 1 — ΜΕΑ + καύση

Κόστος: 9 / 10

Στόχος Α
Εκτροπή ταφής — ΝΑΙ

Στόχος Β
Ανακύκλωση &
πρόληψη — ΟΧΙ

Στην πράξη:

- Όλα σε ΜΕΑ — σχεδόν όλα σύμμεικτα
- Ανάκτηση βαφτίζεται «ανακύκλωση»
- Τα πάντα καίγονται

Κυρώσεις ΕΕ → τις πληρώνουν
οι πολίτες, όχι αυτοί που χάραξαν το πλαίσιο

Συμβόλαια 25–30 ετών · δεν υπάρχει επιστροφή

Επιλογή 2 — Χωριστή διαλογή

Κόστος: 5 / 10

Στόχος Α
Εκτροπή ταφής — ΝΑΙ

Στόχος Β
Ανακύκλωση &
πρόληψη — ΝΑΙ

Στην πράξη:

- Καθαρά ρεύματα → πραγματική ανακύκλωση
- Αξιοπίστα δεδομένα προς ΕΕ
- Πόροι για δράσεις και υποδομές
- Αξιοποίηση θεσμικού πλαισίου ΕΕ

Συμμόρφωση ΕΕ — κεφάλαια
παραμένουν στην τοπική κοινωνία

Τουλ. 3 δις. € λιγότερες επενδύσεις vs επιλογή 1

vs

Ο δρόμος που θα χαράξουμε σήμερα θα μας οδηγήσει στο 2050, ένα έτος ορόσημο στην ΕΕ για μηδενικά απόβλητα.

Η ΕΕ αλλάζει με νέες νομοθετικές πρωτοβουλίες και νέους στόχους αποκλειστικά στα ανώτερα στάδια της ιεραρχίας.

Αν ο δρόμος χαραχθεί με μονάδες καύσης και υπερδιαστασιοποιημένες ΜΕΑ, τότε τα επόμενα 30 χρόνια θα χρειαστεί να καταβάλλουμε ένα δυσθεώρητο κόστος, χωρίς να πετύχουμε την ουσιαστική μετάβαση στην κυκλική οικονομία.

Αν παγιδεύσουμε τώρα την ελληνική κοινωνία και οικονομία, σε 10-15 έτη θα συνειδητοποιήσουμε το στρατηγικό λάθος και θα κληθούμε να πληρώσουμε το ανάλογο τίμημα. Όπως πληρώνουμε σήμερα στην ΕΕ 180 εκ. ευρώ/έτος για μη ανακυκλωμένες πλαστικές συσκευασίες.

Υπάρχει ακόμα χρόνος ώστε από ουραγοί να καταστούμε πρότυπο βιώσιμης αλλαγής.

Δεν είμαστε εχθροί. Έχουμε καθήκον να συνεργαστούμε και να δουλέψουμε με ανοιχτά χαρτιά.

Έχουμε ευθύνη!

together possible™

Working to sustain the natural world for the benefit of people and wildlife.

together possible™ panda.org

WWF® and ©1986 Panda Symbol are owned by WWF. All rights reserved.
WWF, 28 rue Mauverney, 1196 Gland, Switzerland. Tel. +41 22 364 9111
CH-550.0.128.920-7